
2ο ΜΕΡΟΣ: ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

2. Αφηγηματικές Τεχνικές

Είναι οι τεχνικές που χρησιμοποιεί ένας συγγραφέας, προκειμένου να δώσει σε μια ιστορία τη μορφή της αφήγησης²². Ορισμένες από αυτές είναι:

α) Ο αφηγητής: ανάλογα με τη σχέση του με την ιστορία που αφηγείται, ο αφηγητής²³ μπορεί είτε να είναι πρωταγωνιστής (αυτοδιηγητικός) ή απλώς να συμμετέχει στην ιστορία (ομοδιηγη-τικός), είτε να αφηγείται την ιστορία κάποιου άλλου (ετεροδιηγητικός).

β) Η αφήγηση δεν ακολουθεί τη σειρά των γεγονότων όπως αυτά συνέβησαν στην ιστορία. Όταν διακόπτεται η σειρά των γεγονότων της ιστορίας και υπάρχει αναδρομή στο παρελθόν, αυτό ονομάζεται αναδρομική αφήγηση («ανάληψη»). όταν παρεμβάλλονται γεγονότα που θα συμβούν στο μέλλον, αυτό ονομάζεται προδρομική αφήγηση («πρόληψη»). όταν η αφήγηση αρχίζει από το μέσον της ιστορίας ή και παράλληλα με τα προηγούμενα, αυτό ονομάζεται in medias res.

γ) Η διάρκεια της ιστορίας δεν συμπίπτει με τη διάρκεια της αφήγησης. Όταν ο χρόνος της αφή-γησης είναι μεγαλύτερος από τον χρόνο της ιστορίας, αυτό ονομάζεται επιβράδυνση (συνηθέ-στεροι τρόποι επιβράδυνσης είναι η περιγραφή και τα σχόλια του αφηγητή). όταν ο χρόνος της αφήγησης είναι μικρότερος από τον χρόνο της ιστορίας, αυτό ονομάζεται επιτάχυνση (συνηθέ-στεροι τρόποι επιτάχυνσης είναι οι περιλήψεις και οι ελλείψεις). όταν ο χρόνος της ιστορίας και ο χρόνος της αφήγησης ταυτίζονται, αυτό ονομάζεται σκηνή (διάλογος).

δ) Η συχνότητα της εμφάνισης ενός γεγονότος δεν συμπίπτει στην ιστορία και την αφήγηση. Όταν ένα περιστατικό της ιστορίας ή και ολόκληρη η ιστορία (συνήθως μέσα από διαφορετικές οπτικές γωνίες) αναφέρεται περισσότερες φορές στην αφήγηση, αυτό ονομάζεται επαναληπτική αφήγηση. όταν ένα γεγονός που συνέβη πολλές φορές στην ιστορία, αναφέρεται μια φορά στην αφήγηση, αυτό ονομάζεται θαμιστική αφήγηση.

ε) Ο αφηγητής παρουσιάζει τα γεγονότα με συγκεκριμένη εστίαση κάθε φορά: όταν ο αφηγητής ξέρει περισσότερα από τα πρόσωπα-ήρωες της αφήγησης, τότε η εστίαση ονομάζεται μηδενική («παντογνώστης αφηγητής»). όταν ο αφηγητής ξέρει όσα και ένα πρόσωπο - ήρωας της αφή-γησης, τότε η εστίαση ονομάζεται εσωτερική. όταν ο αφηγητής ξέρει λιγότερα από τα πρόσωπα - ήρωες της αφήγησης, τότε η εστίαση ονομάζεται εξωτερική.

3. Αφηγηματικοί Τρόποι

Είναι τα συστατικά στοιχεία που συναποτελούν μian αφήγηση. Πιο συγκεκριμένα, αφηγηματικοί τρόποι θεωρούνται: α) η αφήγηση γεγονότων και πράξεων, β) η περιγραφή, γ) ο διάλογος, δ) ο εσωτερικός μονόλογος και ε) το αφηγηματικό σχόλιο, η παρεμβολή δηλαδή σχολίων/σκέψεων του αφηγητή.

²² Ως *ιστορία* εννοείται μια γραμμική ακολουθία κάποιων γεγονότων (π.χ. οι περιπέτειες της επιστροφής του Οδυσσέα στην Ιθάκη) και ως *αφήγηση* εννοείται η κειμενική διευθέτηση των γεγονότων (π.χ. η *Οδύσσεια*).

²³ Ο όρος *αφηγητής* χρησιμοποιείται στα αφηγηματικά κείμενα, ενώ ο όρος *ποιητικό υποκείμενο* χρησιμοποιείται στα ποιητικά κείμενα. Με τους όρους αυτούς δηλώνεται αυτός που εκφέρει τον λόγο.